

Õõde kargus nurjas kuumarekordi

Mullu ei saanud heinakuul õieti heina teha ega lõikuskuul lõigata, kogu suve soojus mahtus ühele nädalalõpule. Tänavu oli meil küll septembrini palav ja kuiv kui Vahemere ääres, kuid kõigi aegade kuumarekord jäi siiski lõomata.

Ain KALLIS, klimatoloog

Et tänavu jaanikuu oli sajandi kuumim ja sooja jätkus küll aga juulis, võis karta või loota, et kogu suvi tuleb rekordiliselt kuum.

Kolmevõistluse rekord püsib

Rekordiootust jätkus poole lõikuskuuni, siis hakkas õhutemperatuur langema, ööd muutusid sügiseselt jahedaks. Esimese kümme päevaku keskmine õhutemperatuur oli Tõraveres 18,4°C (ligi 2 kraadi üle normi), teine dekaad oli juba kraad alla normi (14,6°C) ja kuu lõpukolmandik täiesti tavaline (14,3°C).

Seega tuli augusti keskmine temperatuur normikohane ja kadus lootus, et suvise kolmevõistluse rekord saab ületatud. Tartumaal oli 130 aasta kõige palavam suvi 1972. aastal, kui kolme suvekuu keskmiseks arvutati 18,3°C, tänavune tulemus jäi sellele 0,2 kraadi võrra alla. Veidi palavamad olid vaid 1936. ja 1939. aasta suvi.

Võru suvepealinnaks

Tänavu augustis oli kõige soojem Lääne-Eestis, kus kuu keskmiseks leiti Kuressaares 16,5 ja Pärnus 16,3 kraadi, terake jahedam oli Võrus — 16,1 kraadi. Kogu suve kokkuvõttes võib aga kindlalt väita, et Võrumaa on Eesti kõige kuumem koht, edestades kõiki maakondi väga kõrge 18,5 kraadiga.

Meie ametlik suvepealinn Pärnu on oma suvesoojusega samal pulgal kui Tartugi. Suve kõige kuumemad ilmad olid 33 kraadiga Võrus 6. juulil ja Narvas 15. juulil. Võru hoiab 1992. aasta 11. augustist ka Eesti ametlikku absoluutset soojarekordit — 35,6 kraadi.

Kogu Eesti augusti keskmise

Maailma lõpp ei saanud vaatamata 11. augusti päikesevarjutusele. Oli lihtsalt põnev.

Ain Protsin

AUGUSTID POLE VENNAD

Sada aastat tagasi oli august Tartus rekordiliselt külm. Kuu keskmiseks arvutas üllikooli meteoroloogiaobservatoorium 12,2°C. Sellest madalamat temperatuuri ei ole Tartus õnneks mõõdetud.

Sajumillimeetrite järgi oleks nagu vihma küll olnud (52 mm), ometi kurdeti Postimehes, et «põllumeestele ennem puudulik kui rikkalik lõikus tuleb». Paljudes kohtades kardeti ka, et saadakse ainult seeme tagasi. Ööpäevane õhutemperatuur kõikus 1,6 ja 23,8 kraadi vahel.

Tartumaa viimase poolsajandi jahedaimad lõikuskuud olid 1956. (13°C) ja 1987. aastal (13,4°C), kuumimad aga alles hiljuti — 1997. aastal (18,7°C) ja 1996. aastal (18°C).

seks temperatuuriks arvutasid meteoroloogia- ja hüdroloogia-instituudi agrometeoroloogid päris normikohase 15,5°C.

Kuu kuumimad päevad olid 3. ja 4., kui Kuressaares ja Narvas kerkisid pärastlõunased kraadiklaasi näidud 29,4 pügalani. Külhimad ööd olid 8. ja 17. kuupäeval, kui Kuusiku ja Jõgeva kandis näpistas hall (-1°C ... -5°C) õrnemat köögivilja.

Kurk kuivabi!

Ja mitte ainult. Juba teist kuud kolletavad nii põllud kui muruplatsid. Tundub, et ilma- taat jagab vihmafonde vaid oma äranägemise järgi.

Esimene läusvihm pärast 1.

maid tuli Tartumaal alles 19. augustil, seniks pidime leppima ainult üksikute saharatega. Lõikuskuul koguti Tõraveres kaheksa päevaga vaid 36,2 mm sajuvett, see on alla poole tavalisest kogusest ning kolm ja pool korda vähem kui mullu.

Meist veelgi kehvemas olukorras on harjukad ja võrukesed, kes said vaid kolmandiku ettenähtud veenormist. Õnnitatudamad on seevastu Kirde-Eesti põllumehed, kellele langes osaks kahekordne kuuports vett (näiteks Jõhvi ümbruses 145 mm!). Kogu Eestis sadas keskmiselt kaks kolmandikku normist ehk 50 mm vihma.

Siin pole midagi imestada:

augustis on sageli nii, et kui üht linnaosa uputab, kõrbeb teine endiselt. Kümnendal kuupäeval tabas Tartut tugev paduvihm: Vaba tänaval purskasid kanalisatsioonikaevudest suure surve all poolmeetrilised haisvad solgifontäänid, linnapiirist Võru poole oli maantee aga päris kuiv.

Mõni põllumees kurdab, et tema põldudele pole suvel pea-aegu tilkagi tulnud, samas kui kilomeeter eemal on ilmajaam registreerinud korraliku sademetesaagi. Kohati on rahvas oma kartulisaaigiga rahul, naabril pole aga midagi salve panna.

Raske öelda, kas oli parem mullune rohke vihm või tänavune kuivus. Kambja kandi vanasõna ütleb: «Põuaga saat üks midägi, aga vesi võtt kõik ära.»

Palju päikest, vähem äikest

Päikest paistis kogu suvel väga sageli, eriti päikeseline oli Pärnu ümbrus, sisemaal oli pilvi rohkem. Osoonikiht meie kohal oli kõige paksem mais, hiljem küll hõrenes, kuid ohtlikke auke selles ei täheldatud.

Tõraveres mõõdeti suve kõige paremaks ihupruunistamise ilmaks 17. juuni, kui ultraviolettkiirguse indeks oli päris subtroopiline — 7,7. Võrdluseks: septembri alguse kuumadel päevadel kõikus indeks vaid 3 ja 4 vahel.

11. augustil, päikesevarjutuse maksimumi ajal, langes päikesekiirguse intensiivsus 60 protsendi võrra, nagu paistnuks päike korraliku pilve tagant. Loomariigis, peale inimeste, see nähtus erilist huvi meil ei tekitanudki.

Augustis oli piksekõminat kuulda viiel päeval. Muidugi tekitas kõige rohkem kõmu Võopste poes leti taga pahanudust teinud arvatav keravälv. See kõrvetas signalisatsiooni, jõudis mõõda juhtmeid riuli taha, edasi metallkonstruktsiooni kaudu longeropurkide plokini ning lahkus, jättes purkidesse ja riulilauda tibatillukesed augud.

Karta on, et maja neljal piksevardal on halb maandus, sest äike küllasta Võopste poodi juba mitmendat korda.